

Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 2. odpiranje, za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada

1. Polni naslov projekta: V nakit prenesena dediščina

- V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovo (neustrezno področje izbrišite):

00 - Osnovne in splošne izobraževalne aktivnosti/izidi

01 - Izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev

02 - Umetnost in humanistika

03 - Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost

04 - Poslovne in upravne vede, pravo

05 - Naravoslovje, matematika in statistika

06 - Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT)

07 - Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo

08 - Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo

09 - Zdravstvo in socialna varnost

10 - Transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve

2. V sodelovanju z: (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta _____

Čebelica d.o.o. in _____

Prirodoslovni muzej Slovenije _____

3. Besedilo:

- *Opreделите problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta*

Osnovnim karakteristikam nakita, kot so objektivna in subjektivna vrednost materialov v sozvočju z zahtevnostjo izdelave in oblikovanja, smo želeli dodati še interpretacijo kulturno-tehniške in naravne dediščine rudnika Sitarjevec in določeno mero interaktivnosti nakita z okoljem. Oboje nakitu dodaja sporočilno vrednost in kaže na drugačen inovativen pristop k oblikovanju nakita. Nakit, ki ima sicer dokajšnjo čustveno vlogo, bi naj prevzel tudi nekaj zaznavalne vloge ter pomagal pri odpravi različnih pomanjkljivosti.

Vsebinska zasnova projekta je bila usmerjena k preučevanju problematik človeškega obnašanja in medsebojnega sporazumevanja z modo in nakitom. S pomočjo hitrega detektiranja najrazličnejših podatkov pa se da olajšati življenjske aktivnosti, psihične in telesne pomanjkljivosti, tudi s preusmerjanjem pozornosti oziroma s preoblikovanjem telesa.

Študije in rešitve, izpeljane iz dejanskih potreb sodobnega človeka, smo nameravali utelesiti v

nakitu in oblikovati zgovoren modni dodatek, pa četudi poseben in mogoče predimenzioniran za pritajeno vsakdanjo rabo. Zato smo tudi izbrali toliko različnih, a za rudnik Sitarjevec pomembnih izhodišč.

Za projekt, ki je izhajal iz želje gospodarskega partnerja po razširitvi kreativnega izziva in tvorne vključitve v interdisciplinarni razvojni proces, se je izkazalo, da bi z nadaljnim razvojem lahko postal del promocijskega programa daril in spominkov rudnika Sitarjevec in Občine Litija. Ko bo rudnik zaživel kot učni in turistični center, bo potreboval tudi ta program. Morda pa bi bilo smiselno omenjeni nakit razvijati tudi za protokolarno darilo republike Slovenije, saj je bil Rudnik Sitarjevec izbran za spomenik državnega pomena.

- *Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta*

V prvi fazi smo se osredotočili na vzporedne študije arheologije, geologije in arhitekture rudnika Sitarjevec in bližnje okolice ter muzejskih zbirk Prirodoslovnega in Narodnega muzeja Slovenije. Spoznali smo sodobne zlatarske tehnike in načine obdelovanja kamna ter obnovili znanje o uporabi digitalnih orodij za dve in tridimenzionalno oblikovanje in modeliranje. Raziskali smo sodobno inovativno in izvirno oblikovanje nakita in modnih dodatkov ter dodajanje estetske vrednosti različnim manjšim pripomočkom za življenje. Poseben povdarek smo v raziskavi namenili nakitu za posebne potrebe z namenom zakrivanja/odkrivanja vidnih telesnih aparatov, anatomskih in estetskih nepravilnosti ter drugim psihološkim vzrokom. Študenta oblikovanja tekstilij sta študirala modne stile in tendence ter kulturo oblačenja, pa tudi pametne materiale in njihovo uporabo za doseganje sporočilnosti in interaktivnosti. Študent strojništva je preštudiral interaktivne sisteme zaznaval in aktuatorjev, miniature in energijsko varčne vgradne sisteme in njihove tehnologije. V sodelovanju z delovnim mentorjem zlatarjem smo se seznanili s podjetništvom zlatarske stroke in različnimi blagovnimi znamkami nakita. Študentki grafične in interaktivne komunikacije sta raziskali sodobne kampanje grafičnih promocij nakita in analizirali zgradbe in kompozicije različnih internetnih strani.

Sledila je kreativna faza, kjer sta študenta oblikovanja tekstilij in oblačil pod mentorstvom profesorjev razvila svojstven izraz nakita z materiali iz rudnika - z ostanki nekdanjih rudniških surovin. Uporabila sta srebro in poldragi kamen hematitni jaspis. Z njima je nakit pridobil samosvojo kulturno identiteto, ki pa sta jo oblikovalca želela še nadgraditi s sodobno uporabnostjo in izgledom ter s tem preseči vsakdanjo dekorativnost nakita. V celoto sta uskladila likovne, uporabne in semantične vsebine nakita ter s pomočjo študenta strojništva nekaterim kosom dodala tudi interaktivne lastnosti. Iskali so možne in uporabne odzive na podatke iz okolja, pridobljene s pomočjo zaznaval. Glede na dejanske zmožnosti izvedbe in majhnost razpoložljivega prostora v nakitu so izbrali oddajanje svetlobe kot odziv na dražljaje iz okolja. Vzpostavitev vzajemnega delovanja med nakitom in akterjem v prostoru predstavlja nadgradnjo, ki je odgovor na sodoben način življenja, čeprav že prisotnost mineralov samih po sebi vzbuja v ljudeh čustvenost, občutek zdravnosti in različne sporočilnosti.

Prepoznali smo kvaliteto in pomembnost kulturnega izročila rudnika Sitarjevec in ga interpretirali z izvirnim oblikovanjem dveh različnih kolekcij srebrnega nakita. Prva še ohranja tipične kose nakita, kot sta prstan ali obesek, a jih pomensko in likovno nadgrajuje z novimi vsebinami, ki jih izlušči iz arheoloških in geoloških spoznanj, pridobljenih iz interdisciplinarnega procesa projekta. Vsebinske spremembe, ki jih ponuja prva kolekcija, so tako izobraževalne kot estetske narave.

Druga pa povsem zanemari vse vsakdanje predstave o nakitu in se predvsem ukvarja s preoblikovanjem obraza kot najprej opaznega dela telesa, ki postane orodje za metaforično sporazumevanje in sporočanje. Avtorica, ki drugače razume nošnjo nakita, se opira na spomine na otroštvo in lastne izkušnje z mimiko obraza. Zanimajo jo vzporedni pomeni imen za dele obraza:

obrvi, podbradek, ličnica, obris obraza, ... Z obrazom, nosilcem večih čutil, izražamo naša rapoloženja. Zelo smo občutljivi, kako izgleda. Zgodovinsko poznamo najrazličnejše kozmetične, obredne in gledališke posege v preoblikovanje obraza, kot so na primer obredne tetovaže obraza in maske. Zakrivanje obraza, zavijanje las v turban, nošnja uhanov ali ozkega tulca iz ogrlic okrog vratu iz verskih in drugih vzrokov je znak kulturnih in političnih razmerij v nekaterih družbah. Po nakitu posegamo zaradi dopolnjevanja ali popravljanja obraza, a v sodobnem razvitem svetu bolj zaradi modnih, likovnih in dekorativnih vzgibov, velikokrat pa tudi zaradi vsebinskih in simbolnih vzrokov. Avtorica se je osredotočila na opazno in provokativno preoblikovanje obraza, a še vedno v nosljivem smislu. Ogrlica ima tipalki z ogledalcema, ki se naslonita na ličnici uporabnika, tako da se sogovornik lahko vidi v njih. Z osvetlitvijo podbradka je obrazu dala povsem drugačen izraz. S črnim nihalnimi okvirjem je grafično obkrožila obraz in ga izpostavila kot portret. Vijuga v obliki povezanih obrvi pa se lahko nosi nad in pod očmi. Nakit v obliki umetnih obrvi se zgleduje po starodavnih ročnih tehnikah za obdelovanje kovin, prevedenih v 3D tisk.

Kolekciji nakita, ki sta različni po pojavnosti in namembnosti, a podobni po materialih in tematiki, se zavzemata za rešitev tako psihološke kot umetniške problematike. Spreminjata ustaljene življenjske navade, obnašanja in predstave o vsakdanji pojavnosti nakita. Uporabni sta za zaznavanje (interaktivnost) in terapevtski ter korekcijski namen, kar posredno izkazuje korist različnim ciljnim skupinam uporabnikov.

- *Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti*

Zaradi posebne tematike in namembnosti nakita je bilo v projekt vključenih več področij raziskovanja. Arheološke študije nakita v preteklosti so dale celosten pogled na širšo kulturno dediščino. Oblikovalska stroka je prevzela zasnovo novega nakita na poznavanju sodobnih modnih tokov in stilov v oblikovanju modnih dodatkov ter likovne in oblikovalske teorije. Za njegovo izvedbo je bilo potrebno tudi znanje tridimenzionalnega modeliranja in priprave za 3D tisk. Elektronika je omogočila zaznavanje in interaktivnost ter skupaj z nakitom sporočilnost.

V procesu razvoja novih izdelkov smo se spraševali o pojavnosti in smiselnosti nakita v današnjem času, saj so se predstave o njem hitro spreminjale. Vodilo celotne skupine je bilo razviti in uvesti vsebinske izboljšave na področju oblikovanja nakita, ki jih bodo prepoznali ne samo v stroki, ampak tudi širša javnost. Projekt je izčrpno izkoristil individualni ustvarjalni potencial vseh v projektu udeleženi in nakazal dve med seboj usklajeni, čeprav različni smeri oblikovanja. Inovativno je odgovoril na izbrano problematiko, tako na področju kulturne dediščine (pripoved materialov in oblik, umeščenost v širši zgodovinski in pomenski kontekst) kot pri reševanju razširjene uporabnosti nakita (psihološke in fizične potrebe s korekcijsko in interaktivno nalogo). Študije in rešitve, izpeljane iz dejanskih potreb sodobnega človeka, smo utelesili v prototipih nakita, ki je v tej začetni fazi še zelo poseben, je pa zgovoren na monumentalni ravni.

Trajnost in družbeno korist razvitih kolekcij vidimo v njihovi implementaciji v praksi, v dejanski uporabi. Za predstavitveno kampanjo smo izdali tiskano brošuro in postavili internetno stran (<https://nakitpkp.wixsite.com/nakitdediscina>), s katero nameravamo nagovoriti tudi strokovne revije in informacijo razširiti po družbenih omrežjih. Hkrati pa razmišljamo o nadgradnji koncepta in izvedbe obstoječih prototipov v preprostejše in cenovno ugodnejše rešitve, ki bi bile primerne za razširjeno in prilagojeno ponudbo spominkov v učnem in turističnem centru rudnika Sitarjevec, Prirodoslovnem muzeju Slovenije ter Zlatarni Aura in Zlatarni Karat.

Projekt je bil usmerjen v razvoj posebnega promocijskega programa daril in spominkov rudnika Sitarjevec in Občine Litija. Ko bo rudnik zaživel kot učni in turistični center, bo potreboval tudi ta program. Prototipi, ki so bili pripravljani do določene stopnje, bodo predstavljali osnovo, po kateri bosta lahko stekla nadgradnja le-teh in še dodaten razvoj spominkov rudnika Sitarjevec.

4. Priloge:

- Slikovno gradivo: Priložite vsaj dve sliki npr. sliko končnega produkta, sliko študentov pri delu na projektu, sliko s sestankov ipd. Pri pošiljanju slik bodite pozorni, v kolikor gre za končni produkt, da bo zadoščeno zahtevam glede informiranja in obveščanja (ustrezni logotipi itd.).

